

Būvniecības valsts kontroles birojs

Būvizmaksas un būvdarbu apjomi Būvniecības likumā, Vispārīgajos būvnoteikumos un Speciālajos būvnoteikumos.

Inese Linde, BVKB Būvdarbu kontroles nodaļas
būvinspektore

Būvniecības likums

Būvniecības valsts kontroles birojs

4.pants. Būvniecības principi

Būvniecība ietver projektēšanu un būvdarbus, kuru rezultātā tiek uzlabotas vai nojauktas esošās vai radītas jaunas būves ar noteiktu funkciju. Būvniecībā ievēro šādus principus:

- 1) arhitektoniskās kvalitātes principu, saskaņā ar kuru būves projektē, līdzsvarojošot būvniecības funkcionālos, estētiskos, sociālos, kultūrvēsturiskos, tehnoloģiskos un **ekonomiskos aspektus**, kā arī būvniecības ierosinātāja un sabiedrības intereses, dabas vai pilsētas ainavas individuālo identitāti izceļot un organiski iekļaujot kultūrvidē, tādējādi to bagātinot un veidojot kvalitatīvu dzīves telpu;
- 2) inženiertehniskās kvalitātes principu, saskaņā ar kuru būves inženiertehniskais risinājums ir lietošanai drošs, kā arī **ekonomiski** un tehnoloģiski **efektīvs**;

9. pants. Būtiskās būvei izvirzāmās prasības

Būve projektējama, būvējama un ekspluatējama atbilstoši tās lietošanas veidam, turklāt tā, lai nodrošinātu tās atbilstību šādām būtiskām prasībām:

- 1) mehāniskā stiprība un stabilitāte;
- 2) ugunsdrošība;
- 3) vides aizsardzība un higiēna, tai skaitā nekaitīgums;
- 4) lietošanas drošība un vides pieejamība;
- 5) akustika (aizsardzība pret trokšņiem);
- 6) energoefektivitāte;
- 7) ilgtspējīga dabas resursu izmantošana.**

Būvniecības valsts kontroles birojs

Ministru kabineta 19.08.2014. noteikumi Nr.500 „Vispārīgie būvnoteikumi”

19. Punkts

Teritorijas inženierizpēti veic, lai nodrošinātu **ekonomiski** un tehniski pamatota būvprojekta izstrādi un būvdarbu veikšanu, kā arī vides un kultūras pieminekļu aizsardzību būvniecības un būves ekspluatācijas laikā.

Būvdarbu žurnāla saturs
būvniecības informācijas sistēmā

Ministru kabineta 02.09.2014. noteikumi Nr.529 „Ēku būvnoteikumi”

110. punkts

Būvdarbu veicējs, izskatot būvniecības ieceres dokumentāciju, pārliccinās par papildu – detalizētāku – rasējumu nepieciešamību. Ja būvdarbu veicējs nav pieprasījis papildu – detalizētāku – rasējumu izstrādi vai pats nav tos izstrādājis, būvdarbu veicējs ir atbildīgs par iespējamām sekām. Detalizētākus rasējumus var izstrādāt arī būvdarbu gaitā, un tie pievienojami būvniecības informācijas sistēmā (izņemot gadījumu, ja būvniecības process noris, neizmantojot būvniecības informācijas sistēmu) un saskaņojami ar būvprojekta izstrādātāju un būvniecības ierosinātāju.

Svarīgi atcerēties!

Detalizētie rasējumi nevar mainīt būvprojekta risinājumus, piemēram, būvprojektā dotās slodzes un slodžu shēmas, ēkas energoefektivitātes aprēķinu, ugunsdrošības, siltumtehnikos un akustiskos risinājumus. Ja detalizētie rasējumi maina būvprojekta risinājumus, tas ir uzskatāms par būvprojekta izmaiņām.

Būvniecības valsts kontroles birojs

Ministru kabineta 02.09.2014. noteikumi Nr.529 „Ēku būvnoteikumi” (projekta saturs)

74. punkts

No publisko tiesību juridiskās personas, Eiropas Savienības politiku instrumentu vai citas ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļiem finansētajām otrās vai trešās grupas ēkām papildus būvprojektā ietver **ekonomisko daļu**:

74.1. iekārtu, konstrukciju un būvizstrādājumu kopsavilkums;

74.2. būvdarbu apjoms;

74.3. izmaksu aprēķins (tāme).

Būvniecības valsts kontroles birojs

Ministru kabineta 02.09.2014. noteikumi Nr.529 „Ēku būvnoteikumi” (ir jāveic ekspertīze)

83.punkts

Trešās grupas ēkas būvprojekta ekspertīzi veic, lai izvērtētu projektētās ēkas atbilstību ēkas mehāniskajai stiprībai un stabilitātei noteiktajām prasībām, kā arī ugunsdrošības, lietošanas drošības un vides pieejamības prasībām:

3) ekonomiskajai daļai – būvprojektiem, kuru izstrādi un īstenošanu finansē no publisko tiesību juridisko personu vai Eiropas Savienības politiku instrumentu vai citas ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļiem –, izvērtējot būvizstrādājumu izvēles ekonomisko pamatojumu saskaņā ar projektēšanas uzdevumu, kā arī izmaksās iekļauto darba pozīciju pietiekamību;

Būvniecības valsts kontroles birojs

Ministru kabineta 02.09.2014. noteikumi Nr.529 „Ēku būvnoteikumi” (Vides aizsardzības nosacījumi)

135.punkts

Būvdarbi organizējami un veicami tā, lai kaitējums videi būtu iespējami mazāks. Vides un dabas resursu aizsardzības, sanitārajās un drošības aizsargjoslās būvdarbi organizējami un veicami, ievērojot tiesību aktos noteiktos ierobežojumus un prasības. **Dabas resursu patēriņam jābūt ekonomiski un sociāli pamatotam.**

Būvniecības valsts kontroles birojs

Ministru kabineta 09.05.2017. noteikumi Nr.253 „Atsevišķu inženierbūvju būvnoteikumi”

67. Publisko tiesību juridiskās personas, Eiropas Savienības politiku instrumentu vai citas ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļu finansētai otrās vai trešās grupas inženierbūvei būvprojektā papildus ietver ekonomisko daļu:

67.1. iekārtu, konstrukciju un materiālu kopsavilkumu;

67.2. būvdarbu apjomus;

67.3. **izmaksu aprēķinu (tāmi).**

76. Ekspertīzi visam būvprojektam veic, ja tas ir trešās grupas inženierbūves būvprojekts, izņemot inženierbūves nojaukšanas būvprojektu.

125. Būvdarbus organizē un veic tā, lai kaitējums videi būtu iespējami mazāks. Vides un dabas resursu aizsardzības, sanitārajās un drošības aizsargjoslās būvdarbus organizē un veic, ievērojot tiesību aktos noteiktos ierobežojumus un prasības. **Dabas resursu patēriņam jābūt ekonomiski un sociāli pamatotam.**

Ministru kabineta 02.09.2014.noteikumi Nr.530 „Dzelzceļa būvnoteikumi”

18. **Būvprojekts** atbilstoši dzelzceļa infrastruktūras objekta veidam ietver šādas daļas un sadaļas, kurās sniegta attiecīgā informācija:

18.13. **ekonomikas daļa:**

18.13.1. informācijas kopsavilkums par iekārtām, konstrukcijām un materiāliem, būvmateriālu un būvdarbu specififikācijas;

18.13.2. būvdarbu apjomi;

18.13.3. izmaksu aprēķins (tāme) objektiem, kuru izstrādi un īstenošanu finansē no publisko tiesību juridiskās personas, Eiropas Savienības politiku instrumentu vai citas ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļiem;

29. **Būvprojekta ekspertīzi veic:**

29.1. būvkonstrukciju daļai;

29.2. **ekonomiskajai daļai** – būvprojektiem, kuru izstrādi un īstenošanu finansē publisko tiesību juridiskās personas, Eiropas Savienības politiku instrumentu vai citas ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļu finansējums, – izvērtējot materiālu izvēles ekonomisko pamatojumu saskaņā ar projektēšanas uzdevumu, kā arī izmaksās iekļauto darba pozīciju pietiekamību;

29.3. projekta sadaļām, kas skar dzelzceļa infrastruktūras objekta ugunsdrošības jautājumus.

Ministru kabineta 16.09.2014.noteikumi Nr.550 „ Hidrotehnisko un meliorācijas būvju būvnoteikumi”

43. No publisko tiesību juridiskās personas, Eiropas Savienības politiku instrumentu vai citas ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļiem finansētai otrās vai trešās grupas būvei vai gadījumā, ja projektēšanas uzdevumā noteikts, ka izstrādājama būvprojekta **ekonomiskā daļa**, būvprojektā papildus ietver būvdarbu izmaksu tāmi.

54. Ekspertīzi visam būvprojektam veic, ja tas ir trešās grupas būves būvprojekts, izņemot būves nojaukšanas būvprojektu.

99. Būvdarbi organizējami un veicami tā, lai kaitējums videi būtu iespējami mazāks. Vides un dabas resursu aizsardzības, sanitārajās un drošības aizsargjoslās būvdarbi organizējami un veicami, ievērojot tiesību aktos noteiktos ierobežojumus un prasības. **Dabas resursu patēriņam jābūt ekonomiski un sociāli pamatotam.**

Ministru kabineta 14.10.2014.noteikumi Nr.633 „Autoceļu un ielu būvnoteikumi”

86. Objektiem, kas finansēti no publisko tiesību juridiskās personas, Eiropas Savienības politiku instrumentu vai citas ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļiem, būvprojektā papildus ietver **ekonomisko daļu**:

86.1. iekārtu, konstrukciju un būvizstrādājumu kopsavilkumu;

86.2. būvdarbu apjomus;

86.3. **izmaksu aprēķinus (tāmi)**.

96. **Ja vispārīgie būvnoteikumi paredz obligātu būvprojekta ekspertīzi**, to veic, lai izvērtētu projektējamā ceļa un ielas atbilstību mehāniskās stiprības un stabilitātes, ugunsdrošības, lietošanas drošības un vides pieejamības prasībām:

96.1. inženierisinājumu daļai;

96.2. **ekonomiskajai daļai** – būvprojektiem, kuru izstrādi un īstenošanu finansē no publisko tiesību juridiskās personas, Eiropas Savienības politiku instrumentu vai citas ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļiem, – izvērtējot materiālu izvēles ekonomisko pamatojumu saskaņā ar projektēšanas uzdevumu, kā arī izmaksās iekļauto darba pozīciju pietiekamību.

139. Būvdarbus organizē un veic tā, lai kaitējums videi būtu iespējami mazāks. Vides un dabas resursu aizsardzības, sanitārajās un drošības aizsargjoslās būvdarbus organizē un veic, ievērojot tiesību aktos noteiktos ierobežojumus un prasības. **Dabas resursu patēriņam jābūt ekonomiski un sociāli pamatotam.**

Būvniecības valsts kontroles birojs

Pamatprincipi

Būvniecības valsts kontroles birojs

Ministru kabineta 03.05.2017.noteikumi Nr.239 „ Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 501-17 "Būvizmaksu noteikšanas kārtība"”

Ko nosaka būvnormatīvs?

1.1. būvizmaksu noteikšanas kārtību;

1.2. kārtību, kādā aprēķināmas būvniecības izmaksas visu veidu būvēm vai to kopumam (būves kopā ar tām piederošām teritorijām, palīgbūvēm, tehnoloģisko aprīkojumu un inženierkomunikācijām), atsevišķiem būvdarbiem, tai skaitā specializētajiem darbiem, projektēšanas un būvniecības līgumcenas noteikšanas stadijās;

1.3. tāmju veidlapu paraugus.

Kur piemēro būvnormatīvu?

2. Būvnormatīvs piemērojams visu veidu būvēm, uz kuru pasūtītājiem attiecas Publisko iepirkumu likums un Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likums. Transporta būvju būvizmaksas nosaka saskaņā ar šā būvnormatīva 4. nodaļu.

Būvniecības valsts kontroles birojs

Ministru kabineta 03.05.2017.noteikumi Nr.239 „ Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 501-17 "Būvizmaksu noteikšanas kārtība"”

Kas ir tiesīgs sastādīt tāmes?

9. Būvprojekta tāmes ir tiesīgs sastādīt un pārbaudīt attiecīgā būvju veidā sertificēts būvspeciālists, kuram ir patstāvīgās prakses tiesības būvinženiera vai citā saistītā inženierzinātnes profesijā. Ja tāmes sastādītājam nav attiecīga sertifikāta, tāmes pārbauda un paraksta sertificēts būvspeciālists, kuram ir tiesības to veikt. Ja tāmes sastādījis sertificēts būvspeciālists, otra būvspeciālista paraksts nav nepieciešams.

20.03.2018.Ministru kabineta noteikumi Nr.169 «Būvspeciālistu kompetences novērtēšanas un patstāvīgās prakses uzraudzības noteikumi»

Būvspeciālistus, kuri ir tiesīgi vadīt attiecīgo būvju būvdarbu tāmēšanas darbus, ir noteikti šo noteikumu 1.pielikumā:

¹ **Arhitekta prakses būvspeciālists, ēku konstrukciju projektēšanas, ēku būvdarbu vadīšanas un ēku būvuzraudzības** darbības sfērās sertificētais būvspeciālists var veikt arī visas ēkas tehnisko apsekošanu atbilstoši tehniskās apsekošanas uzdevumam, ja atsevišķu ēkas daļu tehniskajai apsekošanai netiek piesaistīti būvspeciālisti, kuriem piešķirti sertifikāti citās darbības sfērās. Minētajās specialitātēs un **darbības sfērās sertificētais būvspeciālists var arī vadīt visu veidu būvdarbu tāmēšanas darbus.**

² Atsevišķas inženierbūves var projektēt arhitekta prakses būvspeciālists un ēku konstrukciju projektēšanā sertificētais būvspeciālists, ja to projektēšanai nav noteiktas atsevišķas darbības sfēras. Ēku konstrukciju projektēšanā sertificētais būvspeciālists var veikt atsevišķo inženierbūvju tehnisko apsekošanu, kā arī šādu būvju būvdarbu tāmēšanas darbus.

⁵ Projektēšanas, būvdarbu vadīšanas un būvuzraudzības specialitātē sertificētais būvspeciālists sertifikātā norādītās darbības sfēras ietvaros var veikt arī attiecīgo inženierbūvju un inženiertīklu tehnisko apsekošanu atbilstoši tehniskās apsekošanas uzdevumam. Minēto specialitāšu būvspeciālists var vadīt atbilstošo būvju veidu būvdarbu tāmēšanas darbus.

Ministru kabineta 03.05.2017.noteikumi Nr.239 „ Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 501-17 "Būvizmaksu noteikšanas kārtība"”

Kur piemēro būvnormatīvu?

5. Būvnormatīvu piemēro būvprojekta būvdarbu izmaksu aprēķiniem un būvniecības līgumcenas noteikšanai šādos gadījumos:

5.1. pasūtītāji:

- 5.1.1. iepirkuma paredzamās līgumcenas noteikšanai;
- 5.1.2. iepirkuma procedūras dokumentu (specifikāciju) sagatavošanai;
- 5.1.3. finanšu resursu un citu resursu plānošanai;
- 5.1.4. būvprojekta ekonomiskās efektivitātes izvērtēšanai;
- 5.1.5. būvprojekta realizācijas uzraudzībai;

5.2. pretendenti un būvdarbu veicēji:

- 5.2.1. būvniecības piedāvājumam nepieciešamo būvizstrādājumu, darbaspēka un citu resursu aprēķināšanai;
- 5.2.2. līgumsaistībās starp galveno būvdarbu veicēju un atsevišķo būvdarbu veicējiem;

5.3. eksperti un valsts institūcijas – būvniecības cenu piedāvājuma izvērtēšanai, tai skaitā strīdu izskatīšanai;

5.4. būvspeciālisti, pretendenti – būvdarbu apjomu izcenošanai.

Ministru kabineta 03.05.2017.noteikumi Nr.239 „ Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 501-17 "Būvizmaksu noteikšanas kārtība"”

Kas ir tāmju sastāvā?

13. Būvprojekta sastāvā ietver vienu tāmju komplektu (4. pielikums). Tāmju **komplekts** var sastāvēt no:

13.1. atsevišķas būves lokālajām tāmēm (5. pielikums);

13.2. kopsavilkuma aprēķiniem pa būvdarbu veidiem vai konstruktīvajiem elementiem (6. pielikums);

13.3. vienas vai vairākām būvniecības koptāmēm (7. pielikums).

14. Tāmēm pievieno **skaidrojošo aprakstu** ar šādu informāciju:

14.1. būvdarbu izpildes un visu apstākļu (tai skaitā apgrūtinājošo) raksturojums vai atbilstošā atsauce uz tehniskajām specifikācijām;

14.2. būvdarbu organizācijas īss apraksts (būvdarbu izpildes kārtas, nepieciešamo galveno resursu raksturojums un cita informācija), ja šāda informācija nav iekļauta būvprojektā;

14.3. būvdarbu darbietilpība;

14.4. tāmes ekonomiskās bāzes nosacījumu norādes būvēm, kuru būvniecība ilgst vairāk par vienu gadu vai kuru būvniecības uzsākšana ir novirzīta par tādu pašu laikposmu.

Būvniecības valsts kontroles birojs

Ministru kabineta 03.05.2017.noteikumi Nr.239 „ Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 501-17 "Būvizmaksu noteikšanas kārtība"”

Būvdarbu apjomi.

10. Būvdarbu apjomi ir noteikti būvprojekta rasējumos, apjomu sarakstos un būvizstrādājumu specifikācijās, kas ir būvprojekta sastāvā.

15. Tāmes sastādītājs un pārbaudītājs ir atbildīgs par pamatotas būvprojekta tehniski ekonomiskās informācijas iekļaušanu būvprojekta aprakstos un aprēķinos, kā arī par objektīvu būvniecības ekonomisko apstākļu izvērtēšanu un šo apstākļu ievērošanu, nosakot izmaksu elementus. Tāmei jābūt sastādītai atbilstoši būvprojekta dokumentācijas noformēšanas prasībām.

Svarīgi atcerēties!

Ekspertīzē izvērtē būvizstrādājumu izvēles ekonomisko pamatojumu saskaņā ar projektēšanas uzdevumu, kā arī izmaksās iekļauto darba pozīciju pietiekamību.

Būvniecības valsts kontroles birojs

Ministru kabineta 25.02.2003. noteikumi Nr.92 „Darba aizsardzības prasības, veicot būvdarbus”

12. Pasūtītājam ir pienākums pirms būvdarbu uzsākšanas nosūtīt Valsts darba inspekcijai iepriekšēju paziņojumu par būvdarbu veikšanu ([pielikums](#)) vienā no šādiem gadījumiem:

12.1. ja paredzētais būvdarbu ilgums pārsniedz 30 darbadienas un būvdarbos vienlaikus tiek nodarbināti vairāk nekā 20 nodarbinātie;

12.2. ja plānotais būvdarbu apjoms pārsniedz 500 cilvēkdienas (viena vai vairāku nodarbināto kopā nostrādātas darbadienas).

(Grozīts ar MK [29.01.2008.](#) noteikumiem Nr.48)

Būvniecības valsts kontroles birojs

3. pielikums
Latvijas būvnormatīvam LBN 501-17
"Būvizmaksu noteikšanas kārtība"
(Apstiprināts ar Ministru kabineta
2017. gada 3. maija
noteikumiem Nr. 239)

APSTIPRINU

(pasūtītāja paraksts un tā
atšifrējums)

Z.v.

____, gada __, ____

Paredzamās līgumcenas koptāme

Objekta nosaukums _____
Būves nosaukums _____
Objekta adrese _____
Pasūtījuma Nr. _____

Tāme sastādīta __, gada __, ____

Nr. p. k.	Objekta nosaukums	Objekta izmaksas (eura)
	Kopā	

Finanšu rezerve neparedzētiem darbiem (%)	
PVN (%)	
Pavisam būvniecības izmaksas	
Ar būvniecību saistītie pārējie izdevumi:	
būvuzraudzība	
būvprojekta autoruzraudzība	
izpētes un projektēšanas darbi	
būvprojekta ekspertīze	
Kopā	

Sastādīja _____
(paraksts un tā atšifrējums, datums)

Sertifikāta Nr. _____

Pārbaudīja _____
(paraksts un tā atšifrējums, datums)

Sertifikāta Nr. _____

Būvniecības valsts kontroles birojs

Būvizmaksas Apliecinājumā par būves gatavību ekspluatācijai

Apliecinājumā norāda visus izdevumus kopā, tai skaitā visi nodokļi, izmaksas par būvprojektu, izmaksas par autoruzraudzību, izmaksas par būvuzraudzību, izmaksas par būvniecību.

Būvniecības kopējās izmaksas (pēc būvniecības ierosinātāja apliecinājuma) ir _____ *euro*, tai skaitā publisko tiesību juridiskās personas, Eiropas Savienības politiku instrumentu vai citas ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļi – _____ *euro*.

Valsts pārvaldes iekārtas likums

1) **publiska persona** — Latvijas Republika kā sākotnējā publisko tiesību juridiskā persona un atvasinātas publiskas personas. Tās darbojas saskaņā ar publisko tiesību principiem;

Būvniecības valsts kontroles birojs

Paldies par uzmanību!
Plāno – kontrolē – iedziļinies – rīkojies!

Vairāk informācijas
www.bvkb.gov.lv